

Irak-Suriye Sınırında Uluslararası Güç Mücadelesi ve DAES

Irak hava kuvvetleri geçtiğimiz hafta içerisinde Suriye'de DAES'e karşı bir dizi saldırı gerçekleştirdi. Bu saldırılar Irak hava kuvvetlerinin DAES'le mücadelenin ardından yabancı bir ülkenin sınırları dahilinde gerçekleştirdiği ilk saldırılardı. Amaç Irak'ın Suriye ile arasındaki batı, kuzeybatı sınırları yakınlarında kalmış DAES varlığının ülke açısından bir daha güvenlik tehdidi oluşturmasını engellemektir.

Irak hava kuvvetleri, Suriye'nin sınır hattındaki Elbu Kemal bölgesindeki DAES noktalarını hedef aldı. Operasyon için bu bölgenin seçilmesi stratejik açıdan öneme sahiptir. Zira Elbu Kemal, Irak'ın Anbar vilayeti sınırları dahilinde bulunan ve 2017 yılının Kasım ayında DAES unsurlarının ancak temizlenebildiği Kaim kentinin karşısına denk gelmektedir. Bu sebeple Irak hükümeti, Elbu Kemal'de operasyonel kapasitesini hâlâ koruyan DAES unsurlarının Irak'a yeniden müdahale etmesinden çekindiği için Suriye topraklarına hava saldırıları düzenledi.

Elbu Kemal'in Stratejik Önemi

Esed rejimi ve İran destekli Hizbullah güçleri, geçtiğimiz Kasım ayında Irak sınırının hemen karşısında bulunan Elbu Kemal'deki DAES varlığına son verdiklerini açıklamıştı. Ancak DAES'in Elbu Kemal içinde ve çevresinde operasyonel kapasitesini hâlâ devam ettirdiği biliniyor.

Elbu Kemal, Suriye savaşında yer alan tüm taraflar için stratejik önem taşımaktadır. DAES, Rakka'dan çıkartıldıktan sonra bu bölge elinde kalan son önemli nokta. Çünkü DAES, Irak-Suriye sınırında bulunan bu bölgeden rahatlıkla militan ve silah aktarımı yapabiliyor.

"Irak hava kuvvetleri, Suriye'nin sınır hattındaki Elbu Kemal bölgesindeki DAES noktalarını hedef aldı. Operasyon için bu bölgenin seçilmesi stratejik açıdan öneme sahiptir."

İran ve ona bağlı güçler, Irak ve Suriye arasındaki iki sınır geçiş noktasını kontrolleri altında tutmak istiyor. Bu geçişler biri Elbu Kemal- Kaim arasındaki geçiş iken diğeri de daha güneyde Irak-Suriye-Ürdün sınırlarının kesiştiği yerde bulunan Tanif bölgesi. Her iki geçiş noktası da İran'ın Doğu Akdeniz'e ulaşmak için kullanmayı planladığı birbirinin alternatifi iki hattın düğüm noktasında bulunuyor.

ABD ise bir yandan PKK tabanlı SDG (Suriye Demokratik Güçleri) ile Deyrezor-Elbu Kemal hattını

kontrolü altında tutmaya çalışırken bir yandan da Ürdün'de özel eğitim verdiği gruplarla Tanif bölgesini kontrol altına almaya çalışıyor. Şu halde her iki durumda da İran ve ABD, DAESH bölgeden çıkartılmış olsa da Irak-Suriye sınırındaki çatışmaların ana tarafları olmaya devam edecek gibi görünüyor.

ABD ve İran, vekil örgütleriyle sahadaki çekişmeleri devam ettirirken tabloya Rusya da eklendi. Rusya, geçtiğimiz Kasım ayında DAESH'i Elbu Kemal bölgesinden çıkartmak için harekete geçen Esed rejimi ve İran destekli Hizbullah güçlerine hava desteği sağladı.

Bu durum bölgede ABD destekli PKK tabanlı SDG ile Rusya ve İran destekli Hizbullah tabanlı Şii militanların karşılıklı çatışmaları nedeniyle DAESH'in varlığını sürdürmesine imkan tanıyor.

Irak'ın Sürece Dahil Oluşu

Sınırın Irak tarafındaysa geçen sonbaharda başlayan Anbar operasyonları ile Suriye sınırındaki Kaim kenti kasım ayında tekrar Bağdat hükümetinin kontrolüne geçti. Böylece Suriye'nin doğu ili Deyrezor'un Irak sınırına mücavir alanında DAESH ile mücadele faaliyetlerine Irak da dahil oldu. Haşd-i Şabi bileşenlerinden İran destekli Kataib-i Hizbullah örgütü, Kaim kentindeki DAESH unsurlarının etkisiz hale getirilmesi ile birlikte militanlarını 2017 Kasım ayında Suriye'ye, Elbu Kemal bölgesine kaydirdi.

Bu bağlamda, Suriye'deki İran destekli örgütler ile Irak hükümetinin ordu bileşeni haline getirdiği Haşdi Şabi'nin ideolojik ve formatif uyumu Irak-Suriye sınır hattında iki tarafın güç geçirgenliğini sağlamasına neden oldu. DAESH'e karşı operasyonel iş birliği çerçevesinde sık sık İran destekli örgütlerden oluşan Haşdi Şabi unsurlarının Suriye'de Esed rejimi yanlısı örgütlerle ortaklaşa yürüttüğü operasyonların görüntüleri medyaya yansdı.

"ABD ve İran, vekil örgütleriyle sahadaki çekişmeleri devam ettirirken tabloya Rusya da eklendi. Rusya, geçtiğimiz Kasım ayında DAESH'i Elbu Kemal bölgesinden çıkartmak için harekete geçen Esed rejimi ve İran destekli Hizbullah güçlerine hava desteği sağladı."

Ülkedeki DAESH varlığına büyük oranda son veren Bağdat hükümeti de Rusya ve ABD ile yaptığı savaş uçağı anlaşmalarının 2017 Kasım ayında uçakların teslimlerine başlanması ile operasyonel olarak hava saldırılarına katılmaya başladı. Irak'ın batısında Enbar ilinde DAESH'e karşı ortak ve müstakil hava saldırıları gerçekleştiren Bağdat hükümeti, İran'ın aracılık ettiği Esed rejimi ile güvenlik anlaşması kapsamında Suriye sınırında da operasyonlarını genişletti. Irak Başbakanı Haydar Abadi de 1 Nisan'da yaptığı açıklamada DAESH'le mücadele etmek için sınır ötesi hareketler düzenlenmesine karar verdiklerini açıklamıştı.

Güvenlik bağlamında ikili, üçlü anlaşmalar ve uluslararası koalisyon çerçevesinde Suriye hava sahasını da kullanmaya başlayan Irak hava kuvvetleri 19 Nisan'da Suriye (Elbu Kemal) – Irak (El Kaim) sınırı arasındaki bölgeyi hedef aldı. Başbakan Haydar Abadi'nin ofisi tarafından yapılan açıklamada hava saldırılarının Esed rejiminin bilgisi dahilinde gerçekleştirildiği belirtildi. Koalisyon güçleri dahilindeki İngiltere güçleri Generali Felix Gedney, Irak'ın sınırlarını DAESH'ten korumak üzere uluslararası güçler arasına katıldığını ifade etti.

DAESH Suriye'nin doğusunda, Irak sınır bölgesinde yer alan Elbu Kemal'in kuzeyinde Fırat Nehri'nin doğusunda bulunan Hacin ve Deyrezor'un Irak sınırındaki Daşışa bölgesi arasında sıkışmış durumda. Ancak bu sıkışmışlık örgüt karşıtlığı üzerinde mutabık rakiplerin siyasal rekabetleri ve açılımlarına fırsatlar sunmakta.

Öyle ki, Irak'ın Esed rejimi ve uluslararası koalisyon ile koordineli biçimde hava saldırıları gerçekleştirdiği zamanın İran Savunma Bakanı'nın Bağdat ziyaretine denk gelmesi dikkat çekiciydi. Neticede Bağdat'ın DAESH konusunda çoklu siyasal ve askeri bir planı izlediği, koalisyonun yanı sıra seçim öncesinde kendisini sarsabilecek güçteki İran ve İran'ın desteklediği Esed ile koordinasyonun denge politikası gözetildiği görülüyor.